

Vergaderjaar 2020–2021

29 515

Kabinetsplan aanpak administratieve lasten

L

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 10 november 2020

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit¹ hebben kennisgenomen van de brief² van de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat d.d. 13 augustus 2020, waarbij het Jaarverslag 2019 van het Adviescollege toetsing regeldruk is aangeboden. Naar aanleiding hiervan is op 9 oktober 2020 een brief gestuurd aan de Staatssecretaris.

De Staatssecretaris heeft op 9 november 2020 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat/
Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
De Boer

¹ Samenstelling:

Koffeman (PvdD), Faber-van de Klashorst (PVV), Van Strien (PVV), Gerkens (SP), Atsma (CDA), N.J.J. van Kesteren (CDA) (*voorzitter*), Pijlman (D66), Schalk (SGP), Klip-Martin (VVD), Van Rooijen (50PLUS), Van Ballekom (VVD), De Blécourt-Wouterse (VVD), Crone (PvdA), Dessing (FVD), Gerbrandy (OSF), Van Gurp (GL), Huizinga-Heringa (CU), Kluit (GL), van der Linden (FVD) (*ondervoorzitter*), Meijer (VVD), Otten (Fractie-Otten), Van Pareren (FVD), Prins-Modderaar (CDA), Recourt (PvdA), Vendrik (GL), Van der Voort (D66)

² *Kamerstukken I*, 2019–2020, 29 515, H.

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT/LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT

Aan de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat

Den Haag, 9 oktober 2020

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (EZK/LNV) hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief³, d.d. 13 augustus 2020, waarbij u het Jaarverslag 2019 van het Adviescollege toetsing regeldruk aanbiedt. De leden van de fractie van het **CDA** hebben naar aanleiding hiervan nog een aantal vragen en opmerkingen. De leden van de fracties van de **VVD** en **OSF** sluiten zich graag aan bij de vragen van de leden van de CDA-fractie.

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling het jaarverslag 2019 van het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) gelezen. Uit dit jaarverslag komen enkele ontwikkelingen naar voren, waarover zij graag nadere toelichting van u ontvangen:

- Enerzijds wordt het ATR meer ingeschakeld door de ministeries, anderzijds is het aantal positieve adviezen significant gedaald, van 78% in 2018 naar 67% in 2019. Het ATR wijt dit onder meer aan de vele politieke en maatschappelijke akkoorden, die vaak tot in detail zijn uitgewerkt, waardoor er geen ruimte is voor minder belastende alternatieven die het doel meer efficiënt zouden kunnen verwezenlijken.
- Het ATR noemt het zorgwekkend dat de aandacht voor de werkbaarheid van de wet & regelgeving is verslechterd. In 2018 bevatte 45% van de formele adviezen van het ATR een verbeterpunt inzake de werkbaarheid, in 2019 was dit gestegen tot 62%.
- Het ATR toetst de regeldruk vanwege de wet- en regelgeving die wordt uitgevaardigd door de landelijke overheid. De afgelopen jaren heeft de decentralisatie van diverse onderdelen van de zorg naar gemeenten/ het sociale domein plaatsgevonden en binnenkort zal dit ook gelden voor het nieuwe omgevingsrecht.
- Het ATR constateert dat het wetgevingskader niet meer de formele neerslag van maatschappelijke normen biedt, maar zelf een bron van onzekerheid wordt (zie pagina 10 van genoemd jaarverslag).

De complexiteit van de wetgeving belemmert de werkbaarheid met name ook voor de diverse uitvoeringsorganisaties.

Dit zijn slechts enkele signalen uit het Jaarverslag die aangeven dat de aandacht voor het verminderen van regeldruk én voor de werkbaarheid en begrijpelijkheid van de wet- en regelgeving sterk aan het dalen is. Dit is de reden waarom de leden van de CDA-fractie graag nadere toelichting ontvangen op onderstaande vragen.

Deelt u de mening van deze leden dat begrip en praktische werkbaarheid van wet- en regelgeving relevant is voor de burgers en voor de diverse uitvoeringsinstanties? Waarom wel of waarom niet? Bent u het met de leden van de CDA-fractie van mening dat toegankelijke en begrijpelijke wet- en regelgeving een duidelijke rol speelt bij het naleven van de wetten en regels en daarmee dus ook op de doelmatigheid van de wet- en regelgeving? Zelfs de waardering voor de overheid en het vertrouwen in de overheid heeft invloed. Zo ja, waarom wel en zo nee, waarom niet?

³ *Kamerstukken I, 2019–2020, 29 515, H.*

Als u deze mening deelt, wat zijn de plannen om de regeldruk weer een meer stevige positie te geven bij de ontwikkeling van wet- en regelgeving, zoals dat bijvoorbeeld ook het geval is in Engeland of Duitsland? Hoe wordt dit onderwerp in deze landen ter hand genomen, welke resultaten behalen zij en wat zou Nederland daarvan kunnen leren?

In het verleden (ten tijde van de voorganger van het ATR, Actal) moest worden aangegeven waarom een ministerie afweek van de adviezen. Gezien de negatieve ontwikkeling zou het volgens deze leden aan te bevelen zijn dit opnieuw in te voeren. Graag uw reflectie in dezen.

Overweegt het kabinet om, gezien deze signalen van het ATR, bij mogelijk nieuwe akkoorden een clause op te nemen waarin staat dat het akkoord nog getoetst moet worden op de regeldruk en dat meer efficiënte alternatieven bij de uitwerking van het akkoord mogelijk zijn? Waarom wel of waarom niet?

Naar de mening van de leden van de fractie van de CDA ervaart de burger de wet- en regelgeving van gemeenten, uitvoeringsinstanties en de landelijke overheid als één totaal, namelijk dé overheid. Een negatieve ervaring of visie over de onbegrijpelijkheid, de veelheid en de complexiteit van de wet- en regelgeving van welke instantie dan ook, straalt dan ook af op dé overheid in het algemeen. Dit zou niet alleen kunnen leiden tot minder vertrouwen in de overheid maar zelfs ook tot minder vertrouwen in de rechtmatigheid van de wetten zelf. Vanuit dat perspectief lijkt het volgens deze leden zinvol in het vervolg ook de gemeentelijke wet- en regelgeving (zoals sociaal domein, jeugdzorg en andere wetten die straks decentraal worden uitgevoerd) te laten toetsen op toetsingscriteria van het ATR. Graag vernemen zij uw visie in dezen

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk 6 november 2020.

Voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
N.J.J. van Kesteren

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN
EN KLIMAAT**

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 november 2020

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op vragen van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat (EZK) / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Het gaat om vragen gesteld naar aanleiding van het Jaarverslag 2019 van het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR), ingezonden 9 oktober 2020 met kenmerk 167442.01u

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,
M.C.G. Keijzer

Vraag

Bent u het met de leden van de CDA-fractie van mening dat toegankelijke en begrijpelijke wet- en regelgeving een duidelijke rol speelt bij het naleven van de wetten en regels en daarmee dus ook op de doelmatigheid van de wet- en regelgeving? Zelfs de waardering voor de overheid en het vertrouwen in de overheid heeft invloed. Zo ja, waarom wel en zo nee, waarom niet?

Als u deze mening deelt, wat zijn de plannen om de regeldruk weer een meer stevige positie te geven bij de ontwikkeling van wet- en regelgeving, zoals dat bijvoorbeeld ook het geval is in Engeland of Duitsland? Hoe wordt dit onderwerp in deze landen ter hand genomen, welke resultaten behalen zij en wat zou Nederland daarvan kunnen leren?

Antwoord

Ik deel de mening dat toegankelijke en begrijpelijke wet- en regelgeving een belangrijke voorwaarde is voor naleving en de doelmatigheid. Vanwege het belang dat ik hecht aan toegankelijkheid en begrijpelijkheid heet mijn beleidsnota «Programmabrief betere regelgeving en dienstverlening». Bij de uitvoering van verschillende projecten in het kader van dit programma blijkt herhaaldelijk dat er klachten over de toegankelijkheid en de begrijpelijkheid van bestaande regels optreden. Als reactie op deze klachten wordt er gewerkt aan verbeterde communicatie inzake de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), is informatie over detachering van werknemers in het buitenland verduidelijkt en is het Arboportaal, een website van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) over arbozaken, aangepast. De informatie is beter geclusterd, er zijn animaties gekoppeld aan de teksten en er is een lijst met veel voorkomende vragen van kleine ondernemers toegevoegd. Voor nieuwe regelgeving hebben we voor bedrijven de mkb-toets en voor burgers wordt door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) gewerkt aan een «doenvermogenstoets» om extra aandacht te besteden aan werkbaarheid. Daarnaast let ook ATR op de werkbaarheid van nieuwe regelgeving.

Uit de recente evaluatie van ATR blijkt bij nieuwe regelgeving meer dan 80% van de aanbevelingen van ATR te worden overgenomen. Dat betekent dat veel kritiekpunten ter harte worden genomen. De aandacht voor regeldruk heeft hier daarmee mijns inziens reeds een zeer sterke positie.

Recentelijk werd deze sterke positie ook bevestigd door de OESO (Ex ante Regulatory Impact Assessment 2020, 3 april 2020, Kamerstuk 2020D12935). De OESO heeft op ons verzoek gekeken naar de wijze waarop in Nederland de toetsing van voorgenomen regelgeving is georganiseerd en geconstateerd dat de aandacht voor regeldruk in dit proces juist goed was geborgd.

Vraag

In het verleden (ten tijde van de voorganger van het ATR, Actal) moest worden aangegeven waarom een ministerie afweek van de adviezen. Gezien de negatieve ontwikkeling zou het volgens deze leden aan te bevelen zijn dit opnieuw in te voeren. Graag uw reflectie in dezen.

Antwoord

De Kaderwet adviescolleges vormt de basis voor zowel Actal als ATR. In dat opzicht is er geen verschil tussen Actal en ATR. Ook ATR geeft

adviezen waarop door het desbetreffende ministerie op dient te worden geantwoord. Feitelijk geldt ook dat de praktijk van het verantwoorden bij afwijkingen geen verschil kent: departementen geven in de memorie van toelichting aan hoe zij zijn omgegaan met de adviespunten van ATR. Zoals hierboven is vermeld is uit de recente evaluatie gebleken dat de overgrote meerderheid van de adviespunten wordt opgevolgd. Hiernaast is er nog een extra coördinatie-slag door mijn ministerie. Ik zie er bij voorgenomen wetgeving die via de onderraden loopt op toe of er adequaat is gehandeld en alle elementen uit het advies van ATR worden geadresseerd.

Vraag

Overweegt het kabinet om, gezien deze signalen van het ATR, bij mogelijk nieuwe akkoorden een clause op te nemen waarin staat dat het akkoord nog getoetst moet worden op de regeldruk en dat meer efficiënte alternatieven bij de uitwerking van het akkoord mogelijk zijn? Waarom wel of waarom niet?

Antwoord

Maatschappelijke en politieke akkoorden komen meestal tot stand na afweging van alle politieke belangen. Vaak volgt daarna de uitwerking in regelgeving waarbij gezocht wordt naar een goede uitvoering. Dan speelt ook de regeldruk een rol, deze is uitdrukkelijk meegenomen in de afweging van alternatieven. In dat proces worden de alternatieven van uitwerking gezien. Uiteraard is de uitvoerbaarheid en werkbaarheid belangrijk. Maar het is aan dezelfde politiek om bij resulterende voorstellen met onredelijke of exorbitante regeldruk de afweging te maken om een voorstel te herzien of terug te trekken, als de regeldruk beter in beeld is gebracht. Op grond van de speelruimte voor de best werkbaar uitvoering met de minste regeldruk, verdient een akkoord waarbij de voornemens op doelniveau zijn bepaald theoretisch de voorkeur boven akkoorden waarin deze zijn vastgelegd met instrumentatie.

Vraag

Naar de mening van de leden van de fractie van de CDA ervaart de burger de wet- en regelgeving van gemeenten, uitvoeringsinstanties en de landelijke overheid als één totaal, namelijk dé overheid. Een negatieve ervaring of visie over de onbegrijpelijkheid, de veelheid en de complexiteit van de wet- en regelgeving van welke instantie dan ook, straalt dan ook af op dé overheid in het algemeen. Dit zou niet alleen kunnen leiden tot minder vertrouwen in de overheid maar zelfs ook tot minder vertrouwen in de rechtmatigheid van de wetten zelf. Vanuit dat perspectief lijkt het volgens deze leden zinvol in het vervolg ook de gemeentelijke wet- en regelgeving (zoals sociaal domein, jeugdzorg en andere wetten die straks decentraal worden uitgevoerd) te laten toetsen op toetsingscriteria van het ATR. Graag vernemen zij uw visie in dezen.

Antwoord

ATR is gehouden aan de Kaderwet Adviescolleges die bepaalt dat adviescolleges alleen het Rijk kunnen adviseren op eigen initiatief. Om toch kennis over te dragen aan gemeenten neemt zij deel aan de Adviescommissie Gemeenterecht van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Deze adviescommissie fungeert als platform voor kennisdeling. Daarnaast helpt ATR via modelverordeningen gemeenten om de kennis van ATR te benutten. Dit zijn verordeningen die in overleg met ATR zijn opgesteld en in veel gemeenten gebruikt kunnen worden.

ATR is alleen bevoegd adviezen te geven aan provincies, gemeenten en waterschappen inzake hun regelgeving als die medeoverheden daar nadrukkelijk om vragen. Een verplichte advisering is derhalve niet aan de orde.